

F O A I E

нептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 47.

Luni, 20. Noembrie.

1844.

Д Ш П Л И К Ъ.

(Асвпра поезіеі.)

(Дилкеіре. *)

Еѣ шѣ къ тѣглъ, саѣ пѣміреа знеі кърці орі скріері се дѣ тотдеазна дн цепенерал. Асеменеа ам фѣкѣт ші еѣ ші сокотеск къ кѣ дрепт кѣвѣнт; де време че дн днчепѣт ам ворѣт цепенерал деспре поезіа ромѣнъ, деспре поезіа попѣларъ, іар кѣнд м'ам апропіат де скоп, атѣлчї м'ам рестрїнс а ворѣ пѣмаї деспре верс. Че'мі ва зїче кѣртїторїѣл, кѣнд ла вреѣн верс пѣї воїѣ да алт тѣглъ, декѣт поезіе, кѣм аѣ фѣкѣт ші фак ші алцїї? Дакѣ дн версѣрї саѣ дн метрѣ неам депѣртат де латїні шї романї, каре пѣ о пѣте Бавеш нега, апої че неаѣ маї рѣмас съ кѣвѣнт дн поезіа лор? Дѣхѣл лор негрешїт, фрѣмсеца лор їнтерпѣ, ачееа че дї фаче съ фїе класїчї, маї неажѣншї; днсъ де ачееа пѣ ера ворѣа, чї пѣмаї де вешнѣнтѣл дн

афарѣ, ачела кѣтѣл ла італїана шї франце-за, знде веї афла шї кѣдїнде шї тот че'дї лїсеце. Версѣл е вестнѣнтѣл поезіеї; днсъ зп вестнѣнт, каре пѣнѣ дн фачї, ещї сїмт ал констїтѣа дн маї мѣлте пѣрцї есенціале; апої аѣ пѣ днкїпѣсеск ачестеа вестнѣнтѣл маіерїал ал версѣлѣї, дн време че ел есте вестнѣнт їдеал ал поезіеї. Спѣне'мі фрате, аѣ п'ам авѣт дрепт а мѣ еспрїме аша дѣпѣ кѣм аї вѣзѣт, ка съ те почѣ днвѣѣа, кѣм съ клѣдещї версѣл?

Кѣ челе амѣрѣпте пѣ воїѣ ам петре-че тїмпѣл.

Дн арт меѣ ам зїс: „Дн поезіе неам депѣртат кѣ тотѣл де стрѣвѣншї поцрїї романї шї еліні; кѣчї версѣрїле поастре пѣнѣ акѣм сѣнт партеа чеа маї таре кѣдїнде саѣ рїме дѣпѣ кѣм се пѣтеск дн поезіе, каре стрѣвѣнлор поцрїї леаѣ фост некѣпнокѣте.“

Ынде ам зїс еѣ, кѣ версѣрїле ла пої сѣнт пѣмаї рїме гѣле? Кѣ че фрѣпте аї адѣогат епїтетѣл гѣле? Ка съ мѣ поцї мѣла ла Фалкманн? Аратѣ'мі пѣмаї зп верс де але тѣле дн каре сѣ'мі фї пердѣт еѣ рїтмѣл саѣ такѣл?

Ам зїс кѣ традѣкїѣа класїчїлор съ се факѣ кѣ версѣрї алѣе, ла каре се пѣмѣрѣ пѣмаї сїлавеле, іар кѣдїндѣ пѣ се чере.

*) Дн Nr. тр. 46 дн артїколѣл ачеста ла ф. 365 дн кол. ст. „не карїї де ар афла,“ чїте-ще: карїї де ар афла шчл.; тот аколо маї жос: дн префачереа лѣї еа дн іа, зї дн префачереа лѣї іа дн еа.

Нам диделес къ съ се пшере сіабеле пе децете, кѣм фаче Бавеш, чї дѣпъ такт, къчї ачела спѣне отѣлѣ къ зрекі свѣдїрї, де есте маї пѣдїн саѣ маї тѣлт къ о сілабъ. Де ачї дїкеїѣ, къ дїчепѣторїї де поезїе, карїї сѣпт сілїдї а пѣтѣра пе децете сіабеле зпїї метрѣ, кѣм пѣтѣрѣ саѣ скѣндеаѣзъ пе челе латїне, се афлѣ пѣрѣреа дн перїкѣл, де а кълка тактѣл дн пїчїоаре.

Приетїнѣл Бавеш зїче, къ сфѣтїнд еѣ ка традѣчера класїчїлор съ се факѣ дн версѣрї албе, м'ам фѣкѣт де рѣс; къчї декѣт о аша скїдѣлѣ де версѣрї, маї тѣлт плѣтѣще о сїмплѣ пѣтерпїкѣ проѣзъ.

Де време че възѣ, къ фечорашѣл п'аре нїчї идея де версѣрї албе, даторїа кредїнеаскѣ тѣ фаче съ есплїк лѣкрѣл ачеста чеваш маї пе ларг. Верс алѣ есте ачела, каре фѣрѣ а се терпїна дн къдїнѣт, пѣзѣще тактѣл, шї прїп зрѣаре шї пѣтѣрѣл сіабелор, къ тѣте челалалте черѣте ла орї шї каре алт верс, спре пїлѣт: ка съ се терпїне къ сілабе фетеїеїї, орї вѣрѣтѣїї. Пентрѣ есемплѣ съ скѣотем дїн Манфред, традѣс де D. K. A. Россеттї кътева строфе де версѣрї албе, ка съ арѣтѣт тактѣл ачелора:

„De тѣлте орї ла ѳменї шї вїне ам фѣкѣт,
Ш' аместек нїар прїп трѣпшїї де вѣн ам дїтлїлїт,
Дар дїсѣ нїчї къ аста еѣ пѣ тѣ тѣлѣтеск:
Врѣжташї авѣїѣ тѣлїне шї п'ам фост свѣжгѣт,
Ба дїкѣ тѣлїї дїн трѣпшїї къзѣрѣ 'н фаца теа.“

Тактѣл рїтмїк прїетїне — пе каре дѣпѣ пѣте дн къпоїї, дар пѣ'л шї дїтревїїнда — дн версѣрїле ачестеа албе де къте 13 сілабе вѣрѣтѣїї се дїтѣрче пе лѣпгѣ сілаба а 6, кареа дн версѣл чел дїн тѣїѣ се афлѣ дн сілаба чеа дїн тѣїѣ

акцентратѣ а къвѣнтѣлї: ѳменї, шї пе лѣпгѣ сілаба а 13 саѣ чеа дїн зрѣтѣ, кареа тревѣїе съ фїе їарѣш акцентватѣ, спре пїлѣт дн версѣл пѣтїт се афлѣ дн сілаба чеа дїн зрѣтѣ а къвѣнтѣлї: „фѣкѣт.“

Адаѣгѣ ачї їарѣш алте версѣрї албе, каре леам скос дїн Сатїра VIII. а лѣї Антїох Кантепїр, традѣсѣ де DD. A. Допїчї шї K. Негрѣдїї:

„Ферїче де ачела, че стѣнд пе зп пїчїор
Компїне дѣб сѣте де версѣрї дїтрѣп чеас,
Мѣпжїнд о жѣтѣтѣте де конѣ пе тѣтѣ зїоа;
Че скрїе кѣм дї вїне, фѣрѣ сѣ'шї батѣ канѣл.
Сѣ афлѣ дїн че парте афарѣ сѣѣлѣ вѣлїт.
Пре мїне дїсѣ соарта кътлїт тѣ осѣндї
Сѣ скрїїѣ къ дїгрїїре, къ трѣдѣ шї къ пѣтѣр ш а.“

Ачестеа сѣлѣт версѣрїле челе албе, къ каре ам зїс еѣ съ се традѣкѣ класїчїї латїнї. Дакѣ школарїїл Бавеш пе ачестеа ле пѣтѣще скїдѣлѣ де версѣрї, трагѣ'шї сокотеала къ ачїїї DD. поедїї, адекѣ къ D. K. Негрѣдїї депѣтат адѣпѣрїї генерале дїн Молдавїа, каре дїтпреѣлѣ къ D. A. Допїч дїтре алтеле традѣсе сатїреле лѣї Антїох Кантепїр дн версѣрї албе, къ D. Іоан Елїад редакторѣл Кѣрїерѣлїї, каре пре кът шїм дїкѣ шї нѣа са епѣе Mixaida о лѣкрѣ дн версѣрї албе, къ D. професор K. Арістїа, каре традѣсе шї тїпѣрї Іїаїда лѣї Омер къ версѣрї албе, къ D. K. Россеттї каре традѣсе пе Манфред о драмѣ а тарелїї поет енглез лорд Вугон, кът шї къ алдї маї тѣлїї поедїї вѣпї, їѣвїторї а версѣрїлор албе, каре ле шерѣеск дн лѣкѣл есаметрїлор челор векї; дїсфѣршїт дѣтпѣалїї чертесе шї къ зѣбра лѣї Шїллер къчї п'аѣ скрїс мїнѣвателе сале драме Don Carlos, Maria Stuart, Wallenstein ш. а. нїчї дн проѣзъ нїчї дн къдїнѣт, чї алт-

Феліс, ка D. Бабеш съ айвъ прічипъ а'ші
лза къчъла de еле ш. а. ш. а.

De кѣте сілаве съ фіе версѣріле, саѣ
кѣ че метрїи съ скріе поедї дичепѣторї
п'ам хотѣрѣт, чї ам рекомедат, ка съ
imateze маї въртос пе ачеїа дїн поедїї
поцрїї ротѣнї, карїї аѣ пѣтрѣнс маї віне
дн патѣра лімбеї поастре шї кѣнок тѣлт
маї віне de кѣт въїедїї, кам че фелїс de
тѣсѣрї, пічоаре саѣ дичепѣрїї de сілаве
сѣфере армонїа шї мелодїа поезїеї поа-
стре, пентрѣ кѣ е кѣноскѣт de тодї есте-
тїчїї, кѣ дн прївїнда тѣсѣрїлор фїекаре
лімбѣ аре деосебіте дичепѣрїї шї кѣ дн
пѣнтѣл ачеста пѣ се пот да регѣле цепе-
рале пентрѣ тоате лімбеле: дн кѣтаре
лімбѣ есаметрѣл есте чел маї фрѣтос дїн
тоате, дн алта сафїкѣл саѣ алкаїкѣл саѣ
алтеле, дн алтеле іарѣш нїмїк de ачестеа.
De аїчї вртѣазѣ, кѣ кѣлїваторїї знеї лімбї
дичепѣтоаре аѣ даторїе фоарте греа а'ші
deskїде фоарте віне окїї шї а а'ші траѣе
сеама, кам пе че кале дѣк лімба кѣтрѣ
десволтаре, фїе ачеса поетїкѣ саѣ прозаї-
кѣ ш. а., іар въїедїї шї жвїшорїї съ чї-
тїаскѣ тоате дичеркѣрїле челор маї въ-
трѣнї, апої съ кѣтезе шї еї а кѣпѣта саѣ а
стрїга, къчї — ка съ латїнїzezѣ шї еѣ кѣ
контрарїѣл меѣ — multa tulit fecitque ru-
er, sudavit et alsit, аѣ зїс Орадїе шї тот
ачела маї зїсесе, nonum premantur in an-
num. Маї дичепѣтѣ фрателї Бабеш дн-
кѣ шї атѣта, кѣ каденцеле пѣ сѣнт пеа-
пѣратѣ kondїcie а поетѣлї, кѣ est fini-
tїmus oratori poeta, numeris adstrictior
paulo, verborum licentia liberior, multis
vero ornandi generibus socius ac raene par
(Cicero de Orat. 1, 16); днсъ дакѣ чїнева
дичепе о поетѣ дн кѣдїнде, апої о

скѣтѣ пѣнѣ дн капѣт, чїнстїт, іар пѣ о
дичеркѣнтѣ прїн кѣдїнде реле, зїкѣнд,
кѣ кѣдїнда пѣ есте зп че пеапѣрат ал
версѣлї, кѣт фаче с. п. школарїѣл дїн
Бѣпат. Да кѣ лї Бабеш пѣ іаѣ пѣкѣт
чееа че ам зїс дн прїчїна ачеста, скріе
кѣт ва вреа, тѣкар кѣ версѣрї топосїла-
ве. Іар кѣт пентрѣ версѣрїле скїопѣтѣн-
де, каре шї цертанїї ле дичреѣе фѣрте
par (чїтеѣе Hense's Schul-Grammatik, 11te
Ausfl паѣ. 342 дн обсервадїе), дакѣ ещї
сілїт тѣдева але дичреѣїнда, атѣчї съ
дїї днпїнтеа окїлор регѣла рїмеї, адекѣ де-
ла ачеса літерѣ (їнкѣсїве), пе кареа
се афлѣ акчентѣл, пѣнѣ днсѣршїт
съ фїе днтр'амбеле версѣрї аче-
леашї літере. Спре пїлдѣ скот ачї дн-
тр'о валаѣ а D. Болїнгїнеанѣ дѣѣ строфе,
дн каре ва цѣтеа ведеа тїпѣрѣл кѣт de
регѣлат аѣ цїїт дичреѣїнда ачест поет
ротѣн сілабеле скїопѣтѣнде:

„Merceam пе кѣ сѣлватїче,
Кѣтам адѣпостїре,
Іар зѣвреле лѣпатїче
Рѣдеаѣ пе шѣлѣстїре.

„Бра деапарте тѣпѣтѣл,
Арама сѣпѣтѣре
Вѣрса прїн аер сѣпѣтѣл
Ка харна вѣлпѣтѣре.“

Версѣл чел днпѣтїс шї кѣ ал треїлеа
се терпїнѣ кѣ зп кѣзѣнт че аре сілаве
скїопѣтѣнде: „сѣлватїче“ ла каре акчеп-
тѣл каде пе а.

Ал треїлеа верс коресїпѣде ла ачела
днтрѣ тѣте; къчї се терпїнѣ кѣ кѣзѣн-
тѣл: „лѣпатїче,“ ла каре акчентѣл іарѣш
каде пе а шї дѣла а пѣнѣ дн сѣршїт
сѣнт ачелеаш літере, ачеста ва съ зїкѣ,
а скріе регѣлат. Іатѣ кѣ ачестеа пѣ сѣнт

*)

impossibilia nichī absona. Аша дар ам а-
вѣт дрепт кѣнд ам зѣс, кѣ дела сѣлава а-
кцентватъ, пѣлъ дп капет сѣ фѣ ачелеашѣ
лѣтере дп амбеле версѣрѣ. Кѣчѣ токма
аша де сѣмплѣ пѣ ва фѣ нѣмѣнѣ, ка прѣп
сѣлава акцентватъ сѣ дпцелеагъ, кѣ ар
тревѣи лѣвате ла рѣмъ шѣ лѣтерѣле че се
афѣлъ песте акцент, шѣнд кѣ ачела нѣчѣ
одатъ пѣ каде пе консѣлъ, чѣ пѣрѣрѣа пе
вокалѣ. Акѣм сѣ черчетѣм версѣрѣле Длѣѣ
Бавеш челе скѣопѣтънде, каре зѣче кѣ
леаѣ фѣкѣт де невоѣе; де вор респѣнде
ла рѣгѣла рѣмеѣ, адекѣ: дела акцент пѣ-
пѣ дп капѣт сѣ фѣ ачелеашѣ лѣтере,
атѣчѣ ле воѣ пѣмѣ вѣне; ѣар де пѣ, дп
воѣ маѣ зѣче одатъ кѣ сѣнт рѣле.

Длѣѣ аре зп верс, каре л пѣтеце „А-
лецѣрѣа де рѣгъ.“ Дп ачѣа поетѣ маѣ
ла вале аре знеле ка ачѣстеа:

„Сѣсѣ прѣндѣа чел маѣ таре,
Шѣ ѣкѣпѣнд'сѣ: „еѣ дп старе
Сѣнт а фѣ вѣчѣп'лор
Зѣсѣ шѣ пе воѣ Роман'лор
Бѣрѣѣторѣ а вѣ фаче
Асѣменеа. — Нѣ вѣ плаче?!“

Ачѣ авѣм де тѣте, авѣм елѣзѣе, авѣм
сѣлаве скѣопѣтънде; пѣптрѣ кѣ дп „вѣчѣ-
пѣлор“ шѣ „Рѣманѣлор“ пѣ есте ертат а
фаче елѣзѣи: „вѣчѣп'лор шѣ роман'лор,“ дп
прѣчѣнѣ еѣ нѣчѣ стрѣвѣлѣѣ, пе кѣм рѣмъ-
пѣлѣѣ есте ертат а вѣжѣкѣрѣ астѣелѣзѣ лѣм-
ва. Аша дар челе дѣъ кѣвѣнте: вѣчѣпѣлор
шѣ романѣлор, рѣмѣнѣ сѣлаве скѣопѣтънде.
Акѣм сѣ ле черчетѣм де се потрѣвѣск
дп кѣдѣндѣ аѣ пѣ; вѣчѣпѣлор, акцентѣа
каде пе ѣ; романѣлор пе а. Ачѣаста ѣ
рѣмъ? Авѣм дѣъ елѣзѣи дп ворѣа шѣ ѣкѣпѣнд'
сѣ. Ачѣ аѣ дат ла мѣжѣлок о вокалѣ пе
сѣнт геадѣ, дптокма ка попа рѣсѣсѣ дп

повѣсте, пе вѣѣет ла вѣвѣтеазѣ. Тот дп
ачѣл кѣвѣнт маѣ есте шѣ о алѣ грѣшалѣ;
кѣчѣ дела „шѣ дпкѣпѣнд'сѣ,“ знде авѣа
прѣсос де дѣъ сѣлаве, аѣ лѣпѣдат дптѣѣ
пе: д, кѣ тѣте кѣ трѣвѣѣе сѣ лапѣде пе
ѣ дела шѣ, каре аре маѣ пѣдѣнѣ дпсѣмпѣ-
тате фѣнд копѣлѣ, декѣт верѣл дпкѣпѣ-
нд'сѣ, прѣп зрѣаре стрѣфеле ачелеа сѣнт
фѣрте рѣле.

Поѣма сѣс пѣмѣтѣ о дпчѣне аша:

„Хѣѣ! кѣм зѣварѣ фата трѣстѣ
Кѣм зѣварѣ де ѣсте пѣстѣ.“

Верѣл чел дп тѣѣ се термѣнѣ кѣ:
трѣстѣ, акцентѣа каде пе ѣ. Ал дѣлеа кѣ
прѣпѣзѣѣа пѣстѣ, акцентѣа пе ѣ. Апоѣ а-
чѣаста ѣ кѣдѣндѣ? Маѣ дпколо кѣ че дрепт
аѣ фѣкѣт дп „пестѣ“: пѣстѣ? Доар ка сѣ
ѣасѣ кѣдѣнда? Ачѣаста дпкѣ е зп авѣз, дп
кѣнтра кѣрѣѣа трѣвѣѣе прѣтѣстат.

Версѣрѣле рѣмъпѣщѣ, каре мѣ ле чѣ-
теазѣ, сѣнт тѣте грѣнѣте.

„ѣкѣрѣтаре мѣтѣ,
Мѣтѣ нѣ амѣрѣжѣтѣ.“

Дп чел дпнтѣѣ акцентѣа каде пе ѣ,
ѣар дп ал дѣлеа пе ж; апоѣ ѣ шѣ ж сѣнт
осѣвѣте.

Асѣменеа шѣ челамалт:

„Атѣчѣ лѣтеа шѣ черѣл шѣ зѣле кѣмпѣлѣте,
Сѣрте, дѣрѣрѣа, мѣнѣте трѣкѣте.“

Акцентѣа дп чел дп тѣѣ есте пе ѣ,
дп ал дѣлеа пе в. Прѣп зрѣаре ѣ грѣшѣт.

Зѣче, кѣ „пѣ ѣ поетѣ (поѣ зѣчѣм поет),
ма кѣт де класѣк, каре сѣ пѣ фѣ сѣлѣт а
трѣѣ де невое кѣ астѣелѣзѣ де рѣме.“ Пе
чѣне дпцелеце ачѣ, пе поѣдѣи латѣнѣ, цѣр-
манѣ саѣ рѣмънѣ? Де ворѣеце де латѣнѣ,
ачѣѣа п'аѣ фѣкѣт рѣме; апоѣ дп метрѣрѣле
лор аѣ авѣт фѣлѣзрѣ де фѣгѣрѣ прѣп каре

лъса, орі адога орі стремѣта врео літе- рѣ; лпсѣ доар кѣдінделе поастре нѣ ле ва компара кѣ метрїї латїнілор? Адаогѣ ла ачестеа, кѣ unde латїнії фѣчеа елізіа спр. п. а лѣї т саѣ шї s, о фѣчеа ачае- ста преа потрївіт кѣ патѣра лімвѣї, пен- трѣ кѣ лп стрѣвекеа лімвѣ а Ладїлѣї маї пайнте де а се корчі оареш-кѣт кѣ гре- чїстѣл, латїнії нѣ преа авеа s шї т ла сѣѣршїтѣл сѣѣстатївелор, пе каре аѣ лп- чепѣт але адаоѣе маї тѣрзіѣ; марторе пе сѣлѣт ла ачестеа антїчеле тавле, ва шї пое- дії чеї маї бѣтѣрїї Plautus шї Terentius, карїї пе ічі коло ласѣ пе s афарѣ шї unde нѣ чере тревѣнѣа де елізіе. Де а лп- целес пе немѣї; ам спѣс ла лпчепѣт, кѣ лімба поастрѣ н'арѣ нїчі о афїлѣтате кѣ ѣертмана, ва лп орі шї че прївінѣѣ се о- севеѣе де ачееа.

Зїче маї лпколо, кѣ Длѣї есте тп ті- пѣр, нѣмаї кандидат поет, кѣ кѣдїнделе челе реле нѣмаї де певое леаѣ фѣкѣт. Дакѣ е тіпѣр, пентрѣ че нѣ аскѣлѣт де вѣтѣрїї, дакѣ есте кандидат пентрѣ че нѣ се депрїнде а фаче шї версѣрї вѣне? Гре- шалеле че ле чїтеазѣ дїн фоае а ачелор DD. поеѣї шї еѣ ле рекѣноск шїїї паре рѣѣ де еле; лпсѣ лпї спѣн чїнстїт, кѣ еѣ лптре челе 25 де вѣкѣдї, каре тї с'аѣ лпцѣртѣшїт дела Редакѣїе спре черче- таре, н'ам афлат маї реле де кѣт челеа че леам крїтїзар.

Дїн „мінѣне“ сѣ факѣ мїнѣнѣ шї дїн песте се фѣзреѣе пе нестѣ, нѣмаї ка сѣї еасѣ версѣл, саѣ пентрѣ кѣ пе локѣрїле Длѣї аша се провѣнчїе — де каре фоарте тѣ лпдоїеск — рїде лѣмеа. Дѣї паче лѣї Швайгхаѣсен сѣ провѣнчїе пе „зеѣс“ кѣт ва вреа, нїчі сѣ імітезії пе поетѣл че

зїче дѣпѣ франгозеѣе шї пе алокѣреа дѣ- пѣ цїгѣпеще амѣр лп лок де амор.

Лпкѣт пентрѣ поезїа Длѣї: „Кѣлѣрї- тѣл Ромѣлѣлї“, дїн каре скосесет лп рѣндѣл тरेкѣт треї строѣе: зна вѣлѣ, доѣ реле, шї деспре кареа зїче, кѣ авїа се а- флѣ лптрѣнса 5 строѣе грешїте, ла лп- тѣмпларе де тіпѣрїе, н'аш теме, ка нѣ кѣтѣва вестїтѣл поет ал Віенеї: Vogl, дїн каре аѣ традѣс'о, азїнд деспре традѣкѣїа Длѣї сѣ се роаѣе ка одїноарѣ лорд Вугон де вреѣн прїетїнѣ, каре сѣ се лпвоїаскѣ кѣ Длѣї орі шї кѣ че пред, ка традѣкѣїа сѣ о арѣл шї totdeodatѣ сѣї деа фѣгѣ- дѣїалѣ де а нѣ маї лптрепрїнде лп вїитор а традѣче нїчі зна дїн скрїерїле лѣї.

Акѣт сѣ венїт ла тп кап д'оперѣ, каре дела пѣлїкареа чеа дїн тѣїл пѣлѣ акѣта, саѣ фѣкѣт де проверѣ пѣлѣ шї лп- тре вѣїеѣї, фѣрѣ сѣ шїе чїне е авторѣл:

„Нїчі вісат,

Нїчі кѣпетат

Am кѣндѣа еѣ зеѣ! де тїне.“

Маї пайнте де ал есамїна, адѣк тп че парарел дїн версѣрїле ѣертмане, нѣ кѣ доар аш авеа тревѣнѣѣ де доѣзі ѣертмане, кѣт аѣ авѣт фечїорашѣл, чї пентрѣ кѣ'л вѣд маї спрїнтен лп лімба немѣаскѣ де кѣт лп чеаа кареа аѣ сѣпт'о кѣ лпптеле тѣ- тѣса, деспре каре верс дѣпѣ че'л ва чїтї, се ва копвїнѣе кѣ е фрате кѣ ал Длѣї:

„Hans Sachs war ein Schuch-

Macher und Poet dazu.“

(Bezi Heyses's Schul-Gr. паѣ. 343.)

Ачї е ворѣа деспре клѣдїреа сїнтактї- кѣ, кареа нѣ тревѣе жертѣїтѣ; се лпнге- леѣе лпсѣ де сїне, кѣ маї пайнте де а а- жѣнѣе школарїѣл ла сїнтакс, тревѣе сѣ

щѣ конжага: Еѣ ам вѣсат, саѣ вѣсат'ам,
тѣ аї вѣсат, саѣ вѣсат'аї, ел а вѣсат, саѣ вѣ-
сат'а. Ної ам вѣсат, саѣ вѣсат'ам, ної ацї
вѣсат, саѣ вѣсат'ацї, еї аѣ вѣсат, саѣ вѣсат'-
аѣ. Поетѣл меѣ с'аѣ лѣат дѣпъ ѡерманї,
карїї арѣнкѣ не ажѣтѣторїѣ ѡпаїнте, шї
ла зрмѣ пѣн партїчїпѣл трекут с. п.: »Zu
habe meinem Freunde einen Brief gegeben.« Іар
ѡл лїмба ромѣпъ нѣ мерѣе аша, не ам
нѣл поцї деспѣрцї де партїчїпѣл сѣѣ, фїе
ѡпаїнте, саѣ ѡндѣрѣптѣл лѣї.

Чева асемenea маї аре прїетїнѣл Ба-
веш гата пентрѣ лѣзда дївѣлѣї хронїк ромѣп
Георгїе Шїнкаї де Шїнка шї тѣп-
гѣїреа ромѣпїмеї дѣпъ дѣпсѣл. Ачестѣ
верс е компѣс кїар де Длѣї, прїп зрмаре
ачї ѡшї ва фї пѣтѣт кѣрмѣї каїї маї вїне
декѣт Фаeton кѣнд с'аѣ рестѣрнат. Сѣл
азїм:

„Феве 'нпревѣл кѣ пїерїделе
Дѣлчї, кѣпѣтѣоре, тот олімпїл челе
Чед' десѣѣтаре шї де вѣзѣре
Ѣмплѣ, фї мїе,

Фїм Стесїхорѣлѣї, кѣрѣї преа славе
Аї дат Каменї, те рог, акѣм кѣ граве
Спрѣ ажѣтор, ка дѣпѣ вреднїчїе
Лѣздат сѣ фїе.

Дївѣл вѣрват че хронїка ромѣпѣл,
Карѣ а 'ншѣрцїсѣ, скоасѣ ла лѣмпїлѣ
Че не Ромѣпїї ка соареле 'нкѣлѣзеа'н Маї
Фї їертат Шїнкаї.“

„ѡнтреве не пѣрїптеле Глаїм, кѣм ѡї
сѣнѣ ачестеа ла зрѣкї? Де ва зїче кѣ вї-
не; атепчї зїкѣ де невое кам аша:

„Петрек зїле кѣ атор,
Кѣ атор d' а мѣзелор.“

Саѣ аша кѣ проверѣл:

„Сѣрѣтѣмѣ леле 'н спате;
Сѣцї даѣ зп вѣлѣр де еаскѣ.“

Серманѣл Шїнкаї, че кїар шї деслѣ-
шїт скрїа ел ѡл вїѡцѣ! шї че конфѣз
вреаѣ сѣл лѣзде зпїї вѣлѣденї, ѡл кѣт
ѡоар нїчї не сїне се ѡнделег!

Дїн тот версѣл ачела нїмїк ѡтї плече
маї вїне, декѣт кѣдїнделе: „пїерїделе —
чѣле.“ — Шїї їарѣш: „славе — граве.“

Сѣтї не лок поетѣле! Де зпде аї фѣ-
кѣт кѣвѣптѣл „граве?“ Дїн гравѣ? Апої
кѣ че дрепт? „Мїнѣпѣ, пестѣ, гравѣ, шї
Хѣї, шї Пст!“ Ачестеа тѣте сѣлт ворѣе
нѣѣ ѡл апалеле поезїеї. Маї ѡнтрев ода-
тѣ, ѡре мерїтат'а лїмба поастрѣ ромѣпѣл
о астфелїѣ де вѣжокѣрѣ? Мѣ прїнд, кѣ
де ар ресколї чїнева тѣте скрїерїле репо-
сатѣлѣї Пралеа, тот пѣ ар аѣла чева асе-
menea!

„ѡкѣт пентрѣ елїзїї, поеданѣл шї'а
кѣпоскѣт сїнгѣр авѣзѣл, пентрѣ ачееа рѣгѣ
не ч. Редакцїе ка сѣ ѡндрепте, дѣпѣ кѣм
ам вѣзѣт ѡл Нрїї трекуцїї. Тот че маї
чїтеаѣл дїн зп скрїїтор латїн де пласа чеа
маї де жос есте ѡл контра патѣреї лїм-
веї ромѣпѣ.

Кѣткѣ D. Бавеш аѣ лѣат шї ролѣ
де кавалер шї апѣрѣторїѣ ал їнспїрацїеї
сексѣлѣї фрѣмос, ѡтї паре вїне шї еѣ ѡл-
кѣ даѣ тѣна кѣ Длѣї; чер ѡлсѣ, ка токма
пентрѣ ачѣаста пої вѣрѣадїї сѣ не пѣлет
ѡл старе де а пѣтеа регѣла їнспїрацїа
фрѣмоаселор поастре, ка вїїторїѣл сѣ пѣ
не жѣдече шї не пої шї не Длор.

„ѡнсѣршїт декларѣм ѡл фаѡа пѣвлї-
кѣлѣї, кѣ пої кѣ репоїтеле поастре рефле-
ксїї пѣ кѣѣетѣм а дескѣрѣжа не нїчї зп
талент, чї маї вѣртос ал аѣерї. Дакѣ пої
аш фї аша рѣї ла їнїмѣ кѣм препѣне D.
Бавеш, ам фї зїс ѡндатѣ ла ѡлчепѣт пен-
трѣ тотдеаѣна кѣ Вїрѣїмїе:

Frangere puer calamos et inanes desere musas
 Et potius glandes rubicundaque collige corna;
 Duc ad muletra greges et lac venale per urbem
 Non tacitus porta! — Quid enim tibi fistula reddet
 Quo tutere famem . . . (Ecl. IV, 23.)

Андр. Мъръманъ.

ПѢТЕРЕА АРМАТЪ ШИ АРТА МИЛІТАРЪ ДЕЛА ДНТЕМЕІЕРЕА ПРИНЧИПАТЪЛЪІ ВАЛАХІЕІ ПЪНЪ АКЪМ.

De N. Бълческъ.

Деи ши ачест неам ротънеск пънъ аѣ фост драгосте дн мѣжлокъл лор, Дѣтнезеѣ ѣнкъ аѣ фост къ дѣнши, къ пѣ іаѣ кълат пре дѣнши алте літвѣ стрейне, че аѣ фѣкѣт мѣлте вѣтежі, ши аѣ трѣйт дн вѣнъ паче. Радѣ Греческѣ. (1707.)

Деда днтемеереа принчіпатълѣі пънъ ла ашезареа Домнілор Фанаріоді. (1290—1716.)

Барбаріи ашезѣндѣсе не рѣнеле днтпърѣдіей романе, днші пѣсерѣ леціле ши овичеѣзрїле лор дн локъл інстїтѣцілор романе. Нѣтїреа де роман перїсе; лѣтеа нїерѣсе пълъ ши адѣчереа амінте а зпѣі попор че остѣшїсе атѣтеа веакѣрї; чївілісаціа се стїнсесе, ши акѣм пѣ се маї ведеа нїчі зрѣта ачелор арте ши цїїнде дн каре стѣтѣсерѣ слава Гречїей ши пѣтереа Ромеї. Арта ши інстїтѣціїле остѣшнїці, каре, дїптрѣн сат мїк фѣкѣсерѣ не Рома капїталъ зпїверсѣлѣі, перїсерѣ ши еле къ челемалте дн мѣжлокъл днтѣперїкѣлѣі нецїїндеї, че ка о мантѣ де пѣлѣм апѣса Езропа. Кѣрцїле каре ар фї пѣтѣт лѣміна лѣтеа ераѣ дн тѣнеле попїлор, ши інтересѣл лор ера, ка лѣтеа сѣ фїе дн днтѣперек.

Ънкъ дн веакъл XIV. Езропа мїлітаръ ера ліпсїтѣ де орї че органїсаре, недестрїмеа еї, къпоскѣтѣ сѣв пѣтїреа де котѣне*) се алкѣтѣїа де нїще орѣшанї прощї, фѣрѣ органїсаре, фѣрѣ дїсцїплїнѣ, адѣнаді пѣтаї дн моментѣл рѣсвоїлѣї, скїтѣнѣндѣсе дн фїе-каре кампанїе, авїа дндаторїндѣсе ла о сѣлѣжѣ де треї пълъ ла шасе лѣнї, ши адесе пѣрѣсїнд стѣагѣл дн пѣтереа рѣсвоїлѣї, атѣнчі кънд треѣїа а се фаче вр'о мїшкаре, саѣ а се днтпресѣра вр'о четате, не фїїнд маї къ самѣ де нїчі о треаѣв дн баталїї. Пѣтереа армателор ста атѣнчеа пѣтаї дн кълѣрїме. Ачѣаста ера ачѣа вестїтѣ інстїтѣціе а кавалерїмеї;**) інстїтѣціе фрѣтоасѣ, днтсѣ контрарїе тактїчеї; къчї ачѣастѣ інстїтѣціе ера а воїнїчеї іndївїдуале, еар пѣ а цїїїодїї; къчї тактїка чере маї ѣпгѣїѣ днтреѣвїндареа глоателор саѣ пѣтереа мораль, еар пѣ лѣкѣрареа іndївїдуаль саѣ пѣтереа фїзїкѣ.

Астѣел ера п'ачел тїмп стареа остѣшаскѣ дн Езропа, нїменеа пѣ се гѣндеа към с'ар пѣтеа довѣнді о маї вѣлѣ органїсаре, кънд Ромѣнїї детерѣ о деслѣгаре ачелеї вестїте проблемї мїлітаре, каре стѣ дн а довѣнді ресѣлтатѣрїле челе маї вѣле къ келтѣеала чеа маї пѣцїпѣ; деслѣгаре ла кареа д'авїа дѣпѣ чїпчї веакѣрї а пѣтѣт ажѣнѣ Езропа.

*) Котѣнеле се днтконтїрѣ ѣпгѣї дн Франца де реѣеле Лѣдовїк IV. чел грос. De zinde le adoptѣ ши Хенрїк II. дн Англітере, ши Фрїдерїк варѣв-ромїе дн дара немѣдѣскѣ. Rocquancourt: Cours élémentaire d'art et d'histoire militaires t. I. p. 252.

**) Idem t. I. p. 293. Encyclopédie methodique Art militaire j. 4. II. partic. .r 6 35.

Ромънїи дела днтетеїереа прїнчїпатъ-лѣи лор, аѣ сїмдїт требъїнда че аре ѣн стат де о арматъ перманентъ, арматъ каре се фїе гата ла орї че мїнѣт а редмїнїде не връжташ дїн орї че парте с'арївї. Еї прїченъръ ѣнкъ шї ачеаста къ о асемеѣа арматъ нѣ се поате прївї декът ка о авангардъ а породълѣи, шї къ тот вазъл сїстемїї мїлітаре требъе а ста днтр'о вѣпъ днтоткїре де о нѣтероасъ ресервъ націоналъ; пентрѣ ачеѣа аѣ органикат еї дела днченът „Армата, Мїліція шї рѣдїкареа глоателор;“ днкът ла дѣншїї тот Ромънъл се пѣщеа къ даторїа д'а фї солдат, шї д'а апѣра статъл ла време де невое, шї кънд връжташел кълка пѣшхїтъл ромънск, тоатъ дара требъїа се фїе дн арме.

Фїїче але лѣи Радъ Негрѣ шї Мїрчеа чел вѣтрѣн, леціоапеле ромънѣщї патрѣ реактрї фѣрѣ кампїонъл кредїтїпѣтъдїї шї вѣлевардъл Европѣи. Венї о зї фаталъ кънд се десфїндаръ... дн ачеа зї... дара ера дн мѣнїле фанарїоцїлор.

Пѣтереа арматъ а Ромънїлор ста:

I. Дн осташиї саѣ слѣжїторїї статорнїчїдї къ леафъ. (Армата.)

II. Дн катане саѣ слѣжїторїї де еквтеалъ. (Мїліція.)

III. Дн рѣдїкареа глоателор.
(Ва зрѣта.)

Щїрї вїблїографїче.

Дн прївїнда кърдїлор Шїнкаї-Клаїнїане с'аѣ афлат дїн їсвор преа сїгѣр, къ

дакъ тїпѣрїреа лор се днтѣрзїе маї мѣлт декът дореск тодї ачеїа, карїї се їнтересеазъ къ deadїнсъл де їсторїа націоналъ, прїчїна де о парте есте, къ о парте mare дїн свѣскрїїторї, атѣт дїн прїнцїпате кът шї дїн алге нѣрдїї п'аѣ трїмїс нїчї пѣпъ дн ачест мїнѣт прецѣрїле сарчїнеї I. шї II.; апої тїпѣрїреа чере келтѣїалъ.

D. лїбрар Вісарїон Рѣсъл дела Бѣккѣрещї фаче къпоскът, къ ла Длѣї днкъ се афлъ де вѣнзаре тот фелївл де кърдїї ромънѣщї атѣт вїсерїченї кът шї профане шї анъме дїа челе маї п'объ: Antiox Кантемїр Сатїреле; Віанка Канело їсторїе їталянъ; Іѣліе Чесар дела Шекспїр trad. de D. Стоїка; Арістотел шї Горго; Гонзалво де Кордова; Норма; Белїсарїе; Тѣлтѣчїреа кондїчеї комерчїале ш. а. ш. а.

Асѣпра сѣрѣво-ромънїстѣлѣи.

Тїтел, 17. Ноѣмв. Дореск а вѣ арѣта шї еѣ, къ дн апъл ачеста а д'оба зї де Рѣсалиї ам фост шї еѣ дн четатеа Г. ла вїсерїка де леѣеа рѣсѣрїтѣлѣи шї мїаѣ пѣрѣт фоарте рѣѣ, къ венїнд врео къдїва ромънї дїн тѣргъл mare ка сѣ се роаѣе лѣи Дѣтнезеѣ дн вїсерїкъ, епїтропїї аїчї орѣпдїдїї їаѣ лѣат пре еї де мѣпъл шї де епїпаре шї їаѣ дмпїнс афаръ дїн вїсерїкъ. Пре кът ам афлат, епїтропїї ачеїа нѣ сѣнт нїчї сѣрѣвї нїчї зогѣрї, чї сѣнт ромънї префѣкъдїї сѣрѣвїдї, ка шї чеї дїн дїнѣтъл Бїсерїчеї алѣе.

I. D.